

Zápis z obhajoby disertační práce

Studentka: Mgr. Lucia Hrešková

Identifikační číslo studentky: 17191363

Studijní program: Psychologie (P7701)

Studijní obor: Klinická psychologie

Název disertační práce: „Neuropsychologická diagnostika a psychoedukace pacientů s diagnózou psychogenních nepileptických záchvatů (PNES)“

Jazyk práce: slovenština

Jazyk obhajoby: slovenština

Školitelka: doc. PhDr. Mgr. Lenka Krámská, Ph.D.

Oponenti: doc. PhDr. Petr Kulišák, Ph.D. a prof. MUDr. Ján Praško Pavlov, CSc.

Datum obhajoby: 21.08.2019 13:00

Místo obhajoby: FF UK, Praha 1, Celetná 20, místnost č. 328

Termín: řádný

Předseda komise: prof. PhDr. Jiří Šípek, CSc., Ph.D.

Členové komise:

- prof. PhDr. Jiří Šípek, CSc., Ph.D.
- doc. PhDr. Ilona Gillernová, CSc. - členka
- PhDr. Markéta Niederlová, Ph.D. - členka
- prof. PhDr. Petr Weiss, Ph.D., DSc. - člen
- PhDr. Jiří Jakubů, Ph.D. - externí člen

Přítomní: prof. PhDr. Jiří Šípek, CSc., Ph.D., Doc. PhDr. Ilona Gillernová, CSc, PhDr. Markéta Niederlová, Ph.D., PhDr. Jiří Jakubů, Ph.D, PhDr. Petr Kulišák, Ph.D.

13:03 Předseda komise prof. PhDr. Jiří Šípek, CSc., Ph.D. zahájil obhajobu, představil sebe a přítomné členy a členky komise a přítomného oponenta. Přítomným pak představil studentku.

13:07 Školitel seznámil přítomné stručně se svým hodnocením studentčina studia a její disertační práce, které uvedl ve svém písemném vyjádření.

13:14 Studentka seznámila přítomné s tezemi své disertační práce. Sdělila přítomným hlavní výzkumnou otázku, tedy zda existuje rozdíl v celkové míře emocionální dysregulace v profilu pacientů s diagnózou psychogenních nepileptických záchvatů (PNES) a zdravých probandů.

Dále představila důležitost výzkumného projektu a jeho plán, včetně objasnění výběru použitých metod. Také popsala výzkumný soubor a závěrem představila vybrané výsledky projektu, zejména potvrzení signifikantně vyšší míry emocionální dysregulace, v dotazníkoch DERS a ASQ, u pacientů s diagnózou PNES v porovnaní se zdravými probandy, včetně vyzdvížení možných aplikací tohoto poznatku do praxe.

13:21 Oponent doc. PhDr. Petr Kulišťák, Ph.D. seznámil přítomné s hlavními body svého posudku a se závěrem, že doporučuje předloženou disertační práci k obhajobě. Položil studentce tyto otázky:

- 1) Jak se oblasti mozku chovají při psychogenním záchvatu v obrazu některých funkčních zobrazovacích metod, např. SPECT, fMRI, PET, příp. dalších?
- 2) Možná by bylo lépe název práce upřesnit v tom smyslu, že se jedná pouze o výzkum/vyšetření/diagnostiku „emocionální dysregulace a návrh psychoedukace“ neboť pod stávajícím názvem bychom spíše očekávali rozsáhlejší „neuropsychologickou diagnostiku“?

13:28 Předseda komise prof. PhDr. Jiří Šípek, CSc., Ph.D seznámil přítomné s hlavními body posudku oponenta prof. MUDr. Jána Praška Pavlova, CSc. a se závěrem, že doporučuje předloženou disertační práci k obhajobě. Položil studentce tyto otázky:

- 1) Co si autorka myslí o vlivu raných zážitku, psychotraumatizace a výchovy na etiopatogenezi psychogenních neepileptických záchvatů (PNES)?
- 2) Myslí si autorka na základě svého výzkumu, že klinické zpracování traumatických zážitků z dětství nebo dospělosti by mohlo mít u pacientů s PNES význam?
- 3) U kterých dalších klinických diagnostických skupin by mohly být nápomocné dotazníky ASQ a DERS?

13:33 Studentka reagovala na posudky oponentů a jejich položené otázky

- k posudku oponenta prof. MUDr. Jána Praška Pavlova, CSc.:
  - 1) Existují multifaktoriální důvody tohoto onemocnění – závažné trauma v dětství či dospělosti, emoční ztráta, akutní nebo situační stres. To vše přináší zvýšené riziko funkčních neurologických poruch.
  - 2) Důležitost klinického zpracování je položena na anamnézu (především sexuální a fyzické zneužívání v dětství). Identifikace a klinické zpracování traumatických zážitků jsou účinné například skrze KBT, přepis traumatických zážitků v imaginaci či dlouhodobou terapii expozicí.
  - 3) K využití dotazníků ASQ a DERS bylo přistoupeno zejména proto, že jde o zlatý standard v oblasti emoční regulace. Obdobně může být využit u jiných funkčních neurologických poruch, somatoformních a disociativních poruch, poruch nálad a úzkostních poruch (včetně PTSP).
- k posudku oponenta doc. PhDr. Petra Kulišťáka, Ph.D.:

- 1) V posledních letech přibylo množství takových výzkumů, jejichž nejvýznamnější poznatky jsou: Nedominantní strukturální abnormality; pravostranná asymetrie uncinate fasciculus; abnormality v oblastech zapojených do zpracování emocí (inzula, amygdala, orbitofrontální a precentrální oblasti); snížení objemu šedej hmoty; změněné funkční propojení a snížení metabolismu v přední cingulární kůře (dysregulace emocí), v parietální kůře (dysfunkce somatosenzitivních procesů) a v motorických oblastech.
- 2) Název charakterizuje celý koncept práce, v teoretické části byla představena komplexní neuropsychologická diagnostika PNES, až následně byla zaměřena na detekci emocionální regulace u pacientů s diagnózou PNES.

13:39 Oponenti (a školitel) se vyjádřili k vystoupení studenta.

doc. PhDr. Petr Kulišťák, Ph.D. vyjadřuje překvapení nad názvem a menšímu využití tuzemských zdrojů.

13:42 Předseda komise zahájil diskusi.

V následné diskusi vystoupili:

Školitelka v návaznosti na vystoupení oponenta vysvětlila a obhájila název práce z důvodu vypsání tohoto tématu (na pracovišti jde o téma komplexní a více se zabývá neurodiagnostikou), ale proto, že má práce přinést něco nového, zaměřuje se více na tuto oblast (emoční dysregulace)

doc. PhDr. Ilona Gillernová, CSc. podává studentce otázku v jakém věku se může objevit PNES a jaké nejmladší pacienty mají. Odpovědí je, že na výzkumném pracovišti mají pouze dospělou populaci, ale detekce je možná už v předškolním věku. Nejčastěji bývá mezi 20. a 30. rokem. Školitelka doplňuje zkušenosť s dětským pacientem na základě vlivu rodičovských zkušenosťí.

prof. PhDr. Jiří Šípek, CSc., Ph.D. se doptává na informaci, že byly použity různé metody (včetně projektivních) a chtěl by vědět, jak studentka pracovala s různými výsledky těchto metod. Odpověď studentky je, že výsledky, které zpracovávala, byly pouze na základě pouze uvedených dotazníků, ačkoli během komplexního vyšetření byly udělány také MMPI a Rorschach. Jejich výsledky už však nebyly součástí této práce.

PhDr. Markéta Niederlová, Ph.D. se ptá, zda kromě traumatických zkušeností může mít vliv i například nepovedený vztah s primárními osobami (attachement apod.)? A jak by v takovém případě vypadala psychoterapie? Jak to terapeuticky podchytit, když to může mít tolik zdrojů? Studentka odpovídá, že možné volit dynamické postupy, ale nepodceňovala by aniKBT postupy, protože příčina nemusí být až tak hluboce obalená, ale pacienty stačí například naučit jak

nekomunikovat pasivně nebo agresivně. Stále to je v oblasti PNES otázka – jakou léčbu zahájit? Pokud je trauma, je to jasné. Pokud je to z důvodu několika menších stresorů – ani v zahraničí nemají jednoznačnou odpověď. Velmi dobře reagují na psychoterapeutickou práci, protože často není žádný prostor na vyjádření a jakýkoli terapeutický prostor je vítaný. Školitelka doplňuje, že číselné vyjádření podílu traumatizace se velmi liší ve výzkumech. Dále nabízí otázku k zamýšlení, proč ti, kteří prožili závažné téma, nemají vždy PNES.

PhDr. Jiří Jakubů, Ph.D. oceňuje to, že práce zasáhla několik oblastí psychologie – výzkumné i praktické aplikace. Celá práce se mu velmi líbí i vzhledem k postihnutí různých příčin a mluví o tom, že vidí velkou využitelnost v praxi i proto, že vyzdvihuje využitelnost a důležitost psychoterapie.

13:57 Studentka reagovala na vyjádření školitelky.

Rozhodnutí jít na doktorandské studium pro ni bylo jedno z nejdůležitějších rozhodnutí. Našla při tom člověka, který ji vedl a za totéž je vděčná i Katedře psychologie. Oceňuje na svém pracovišti to, že se věnují klientům, před kterými často zavřou ostatní dveře a tady se jim věnují.

13:59 Předseda komise ukončil samotnou obhajobu a komise zahájila neverejné zasedání o klasifikaci obhajoby disertační práce.

Předseda komise seznámil studenta a přítomné s výsledkem obhajoby: komise hlasovala pomocí hlasovacích lístků, počet členů komise 5 – přítomno členů komise 4 – kladných hlasů 4, záporných hlasů 0. Obhajoba disertační práce byla klasifikována jako prospěla.

Zapisovatel: Michaela Matušková